

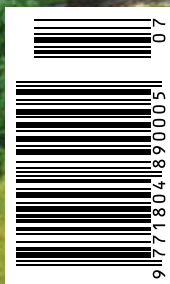
sruby & roubenky

**DŘEVO
& stavby**
Jak se staví, jak se v nich bydlí

3/2018

Cena 59 Kč / 2,60 €

Tady je svět v pořádku

Text Dana D. Daňková • Foto Martin Zeman

Bydlení v místě, *kde je svět (opět) v pořádku*

Krušné hory kdysi stály za svým jménem, ale naštěstí už dávno krušné nejsou. Zdecimované porosty 80. let vystřídala bujná zeleň zdravých lesů, jsou krásné na pohled i na pobyt.

Přitahují proto stále více lidí, kteří sem jezdí na dovolenou, pořídí si zde chatu nebo se sem přestěhují natrvalo.

Původně to měla být víkendová chata. Ale řekněte sami, chtělo by se vám z takového domu odjíždět?

Lucie miluje dřevo, o tom není pochyb...

Na chatu co by kamenem dohodil

Když se Květa a Petr rozhodli postavit si chatu, neplánovali, že to na ni z domova budou mít doslova jen pár minut cesty. Nakonec se však ukázalo, že je taková krátká vzdálenost vlastně výhodou. Protože oba hodně pracují, nemají to na místo, kde si mohou takzvaně vyčistit hlavu, daleko.

Text Dana D. Daňková • Foto Martin Zeman

Kuchyňskou linku si Květa
navrhla sama, povrchovou
úpravu a barevný odstín
konzultovala s mistry svého
řemesla přímo v truhlářské dílně

Dva domy, srnky a stromy

Při rekonstrukcích starých usedlostí (a nemusí být ani historicky cenné) se stále častěji setkáváme se snahou zachovat v co nejvyšší míře autenticitu objektu, jeho tradiční styl, materiály, stavební postupy... Ovšem historii je třeba nejen poznat a respektovat, ale také propojit se současností. Prostě zrenovovat dům tak, abychom ho příliš dokonalou rekonstrukcí a současnými obvyklými technologickými postupy o tu původnost nakonec nepřipravili...

Zádumčivá romantika jižních Čech...

Všechny trámy v roubení
a krovu jsou ručně nahrubo
otesané, na stěnách jsou
hrubé hliněné omítky

Uprostřed prostoru stodoly, otevřeného
vysoko do krovu, stojí krb. V dávných dobách
byl oheň zárukou přežití, dnes je symbolem
útulného domova

V záplavě

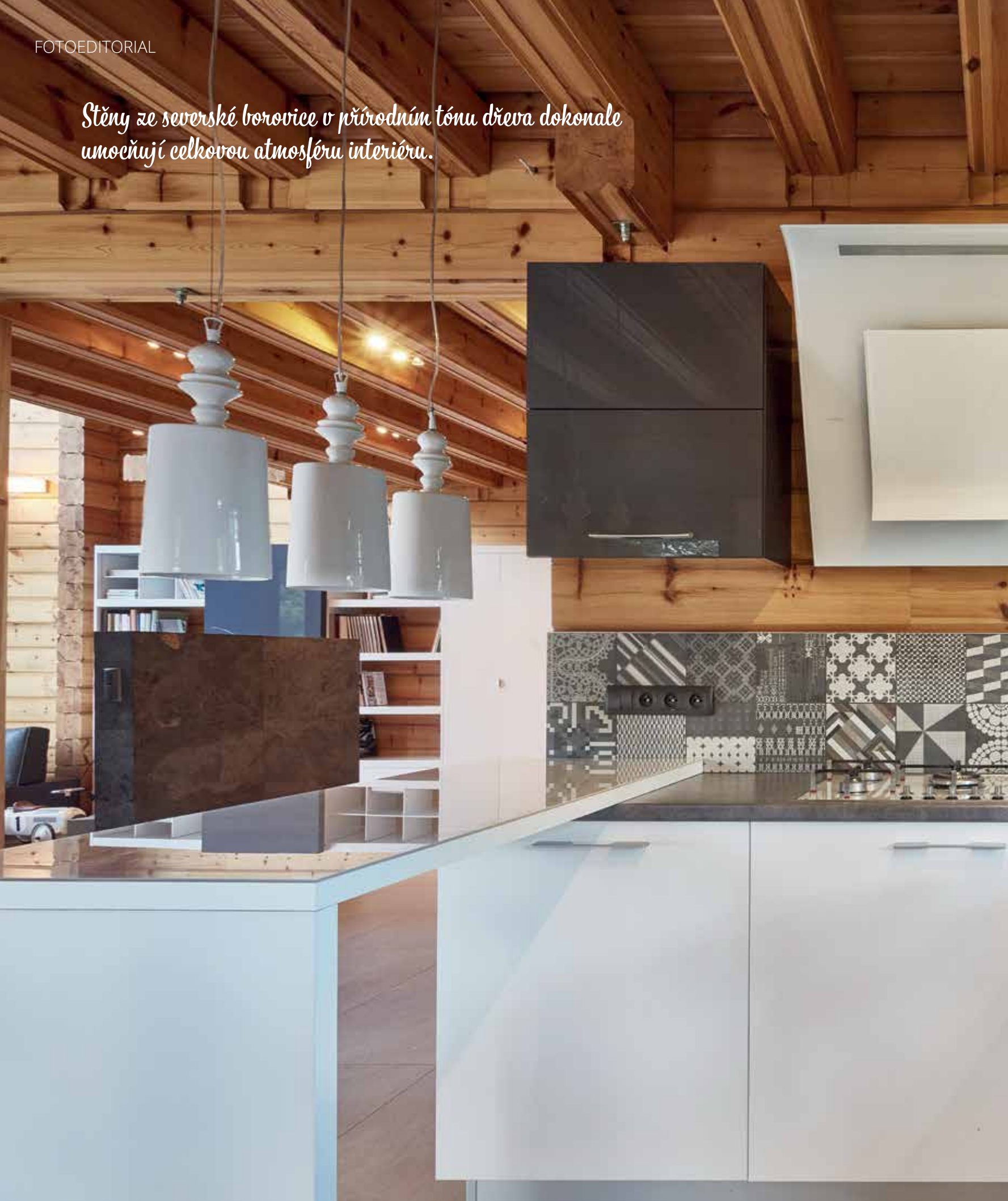
Moderní interiér založený na použití přírodních materiálů a citlivě mísící několik stylů a barev nabízí srubový dům River House 2. Jemnoletá severská borovice, kterou společnost KONTIO pro stavbu srubových domů používá, zajistí obyvatelům i tohoto domu optimální klima v interiéru, vynikající akustiku a tepelnou pohodu.

severského dřeva

Stěny ze severské borovice v přírodním tónu dřeva dokonale umocňují celkovou atmosféru interiéru.

SRUBY – ROHOVÉ PŘESAHY

a zdobení přesahů trámů

Ing. Pavel Pacák
odborník na stavby
a rekonstrukce
dřevostaveb

Text a foto Pavel Pacák

Může se zdát, že masivní dřevostavby jsou vlastně všechny (až na drobné detaily) stejné a není na nich co měnit. Ale protože dům vyjadřuje do jisté míry osobnost svého majitele, a my lidé se od sebe navzájem lišíme, nesou si i tyto dřevostavby svou osobitost. Prvek, který si o výtvarné pojetí přímo říká, je přesah trámu.

Přesahy trámů vyplývají z konstrukce srubů i roubenek, v případě srubů jde o základní typický znak – jednotlivé kmeny a trámy v rozích přesahují totiž přes půdorys stavby a vytváří křížení, které stavbu významně ovlivňuje nejen konstrukčně, ale i esteticky. Proto pokud se pro takový dekorativní prvek rozhodneme, je vhodné počítat s ním již při plánování stavby. Zakončení přesahů je možné různě upravovat a vtisknout tak stavbě zcela specifické vzezření. Možností je mnoho, nyní se zmíním pouze o těch nejdůležitějších.

Konstrukční zásady

V případě srubů jsou rohové přesahy kmenů viditelné po celé výšce stěny a jejich zakončení tak výrazně ovlivňuje estetickou stránku domu. Přesahy stěn srubů v rozích by měly délkou od-

3

5

6

4

- 1 Specifické zařezání přesahů do křivky
- 2 Pravidelné zakončení všech rohových přesahů dává domu určitý řád
- 3 Zcela nepravidelné zakončení kmenů
- 4 Přesahy můžeme upravovat i v interiéru, ale opatrně, aby nevadily užívání
- 5 Obloukové zakončení přesahů
- 6 Rovné zařezání přesahů a horní kmeny jsou odskákané
- 7 Tvořit se dá i v interiéru, například uplatnit různé způsoby zařezání průchodů

povídat dvěma průměrům kmene, mohou tak být delší než 50 cm.

Podélná drážka, jíž se venkovní přesahy kmenů stýkají, může být upravena dvěma způsoby – buď do oblouku, kopírujícího, stejně jako v případě obvodových stěn, tvar spodního kmene, nebo se horní i spodní kláda seřiznou na přibližně stejně širokou plošku.

Pokud jde o venkovní přesahy, neměly by kmeny na sobě sedět úplně těsně, ideálně by mezi nimi měla být cca dvoucentimetrová mezera, aby případné nabobtnání dřeva při zvýšené vlhkosti kmeny nezvedalo.

S fantazií bez hranic

Větší kreativitu lze uplatnit při úpravě samotného zakončení sruboviny. Milovníkům divokých kanadských srubů se budou asi nejvíce

líbit přesahy zařezané v různých délkách – takzvané „na divoko“, s využitím rozšířených náběhů kmenů. Tento styl se hodí přednostně do přírodního prostředí, protože nejlépe ukazuje mohutnost a sílu kmenů.

Nejčastější úpravou přesahů v rozích jsou kmeny seřiznuté rovně, které jsou pak v podstřešní části (poslední tři nebo čtyři řady) upraveny buď do obloučku, nebo jsou „odskočeny“ v pravidelných vzdálenostech. Je možné také použít různě tvarovaná zaoblená a křivky. V případě, že se přesahy kmenů ve spodní části stavby rozšiřují, měly by být chráněny dostatečným přesahem střešy, aby vlivem povětrnosti netrpěly.

S dekorativní úpravou přesahů můžeme pracovat i v interiéru, ale nikdy to nesmí být na úkor užitečných vlastností – například by neměly být překážkou v prostoru a podobně. ●

7

Patero poznámek k **OBKLADŮM** dřevostaveb

Svislý obklad Softline –
úzká palubka

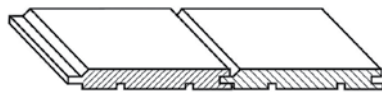
Fasáda je vizitkou domu, a jestliže nestavíme přímo celosrubovou či celoroubenou dřevostavbu, utváří se vzhled daného objektu až použitím obkladu. Jedním z nejčastěji využívaných materiálů pro tento účel je dřevo. Ovšem předpokladem správné aplikace dřevěných obkladů je dodržení konstrukčních zásad, zvláště pokud je fasáda vystavena působení řady nepříznivých vlivů.

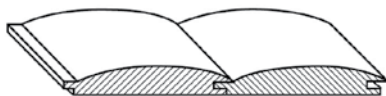
Text Martin Pavlíček • Foto WOOD-LIFE, Martin Zeman

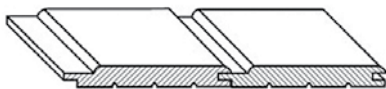
Ing. Martin Pavlíček
Stavitel srubů, roubenek a chat

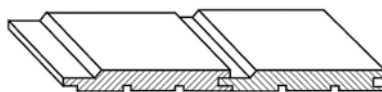
Klasický palubkový profil

Srubová palubka

Palubkový profil Softline

Tatranský palubkový profil

Volbu obkladu určuje především prostředí, tvar dřevěné stavby, architektonický záměr a požadavky investora, povětrnostní podmínky, nároky na údržbu, CHKO, protipožární a tepelná ochrana atd.

Požadavky na vlastnosti

Vlastnosti dřevěných obkladů je možné zlepšit pomocí různých povrchových úprav. Důležitý je především správný výběr dřeva z hlediska kvality. Dřevo nesmí být napadené hnilobou, houbami a ani dřevokazným hmyzem. Vhodné je také vyvarovat se profilů, které obsahují nadměrné množství přirozených vad, jakými jsou například suky a trhliny ve dřevě. Pro použití v konstrukci nejsou vhodné ani pokroucené dřevěné profily, v nichž by se mohly časem tvořit pukliny.

Řešení venkovních fasád

Uspořádání prken na fasádě může být různé – od svislého přes vodorovné či šikmé až po složené do různých obrazců. Pro všechny tyto možnosti existuje i další řada profilování, tudíž může být každá fasáda v podstatě originálem. Profilováním je však třeba zajistit dostatečné odvádění vody. V případě šikmého uspořádání je nutné dbát na kvalitní provedení svislých stykových spár. Vodorovné uspořádání s sebou nese nebezpečí shromažďování vody v rozích a dveřních či okenních otvorech. Co se týče polohy

letokruhů, doporučuje se na dřevěnou fasádu použití prken řezaných diagonálně nebo radiálně. Nejmenší používaná tloušťka dřevěného fasádního obkladu z rostlého dřeva by měla být cca 20 mm.

Obklady z neošetřeného dřeva

I když se to nezdá, dřevěné fasádní obklady z neošetřeného dřeva mají relativně dlouhou životnost i přes minimální nebo nulovou údržbu. Neporušené obklady staré 60 až 80 let nejsou žádnou výjimkou. Jedinou nevýhodou jsou viditelné estetické změny takové dřevěné fasády, především pokud jde o barvy, které ovlivňuje klima, světové strany, velikost přesahů střechy a podobně. Neošetřené fasády mívají minimálně několik odstínů, každá stěna může být jiná. Barevné změny začínají světle až tmavě hnědým odstínem, přes stříbrný až po

Detail napojení vodorovného obkladu Thermowood na omítku

tmavě šedý tón. Tyto změny bezprostředně neohrožují kvalitu obkladu a je možné se jim bránit použitím vhodného oleje nebo tenkovrstvých lazur.

Povrchově ošetřené obklady

Sice se čím dál častěji setkáváme s dřevěnými fasádami bez povrchové úpravy, ale povrchově ošetřené dřevo hraje i nadále prim. Většina stavebníků si jej zvolí i proto, že pravidelná údržba umožní dlouhodobé zachování původního vzhledu fasády. Pro nátěr se nejčastěji používají tenkovrstvé lazury, oleje, vše zpravidla ve dvou vrstvách.

Druh a montáž dřevěné fasády

Základem správné funkce dřevěné fasády je přesná skladba a montáž. Možností se nabízí většinou více v závislosti na použitém materiálu a typu fasádního profilu. Pro dřevěnou fasádu je možné zvolit různé typy obkladů. Nejjednodušší cestou je volba některého z profilů fasádních obkladových palubek. Profily palubek nabízejí nepřebornou škálu typů od běžných až po různé imitace jiných profilů, například latěk. Kromě palubek je možné použít také široký sortiment

Thermowood – profil pro vodorovné obklady

Thermowood – tatranský profil

Hoblovaný hranatý profil – čtyřstranně opracované desky

prken a hranolků. Nejjednodušším druhem dřevěného obkladu jsou takzvaná překládaná prkna, též zvaná „peření“. Jedná se o poměrně starý a osvědčený způsob vodorovného překládání jednotlivých prken přes sebe, čímž je zabezpečeno stékání vody. V úvahu připadají i omítané nebo neomítané desky (modřín, borovice, smrk), případně štípané či řezané šindele.

Vodorovný obklad Thermowood

Palubka Softline na stěně, stropu i podbití

Podorlický skanzen Krňovice

Jediné muzeum lidové architektury v Královéhradeckém kraji. Představuje dřevěnou architekturu Královéhradecka a podhůří Orlických hor. Realizace je dílem rodinné firmy - Dřezpracujícího družstva a Českého svazu ochránců přírody – ZO Orlice z Hradce Králové.

V areálu lze nalézt historické stavby přenesené z původních lokalit i rekonstrukce staveb nedochovaných. K vidění tak je například funkční vodní mlýn s vodním kolem, kovárna, venkovská chalupa s chlebovou pecí, špýchary, sušárna ovoce, truhlářská dílna a další. Expozice jsou doplněny dobovým vybavením. Řadu exponátů je možné si vyzkoušet či vidět v činnosti – zejména během tematických dnů, kdy je program zaměřen na konkrétní oblast činnosti na vsi (žně, mlynářský den, řemesla, pálení mlíře, sraz veteránů, Vánoce a další).

Návštěvní doba v červenci a srpnu – denně mimo pondělí 10 – 16 hodin (víkendy do 17 hodin). Květen, červen, září a říjen – otevřeno o víkendech a státních svátcích 10 – 16 hodin.

Pro organizované skupiny je možné domluvit termín prohlídky kdykoli během roku.

Aktuální kalendář tematických dnů je na www.krnovice.cz.

Krňovice 35, 503 46 Trebechovice pod Orebem

Tel. 603 510 169, 725 838 035, e-mail: skanzen@krnovice.cz

Starému dřevu *nová* tvář

Dnes je využívání starých materiálů, které již neplní svou funkci, považováno za konání ekologické a šetrné k přírodě. Nepodléhejme však dojmu, že v dřívějších dobách, kdy ekologie nebyla zaklínadlem, a slovo recyklace běžné slovníky neznaly, se lidé nechovali hospodárně. Naopak, příroda byla přece hlavním zdrojem obživy, v souladu se zdravým rozumem tedy využívali vše, co ještě mohlo sloužit. Spořili tak peníze, suroviny, a jako bonus získali dobrý pocit z vlastnoruční práce a prodloužení životnosti předmětů, k nimž třeba měli také citový vztah. Marek Šiba spojil svůj život se starým dřevem, které vyhledává, vykupuje a dále zpracovává.

Připravila Dana D. Daňková • Foto Luxwood

Jak se to tak stane, že člověk propadne kouzlu starého dřeva?

Asi to mám v sobě, vyrůstal jsem v malé hornaté vesničce na východním Slovensku, kde převládaly stavby ze dřeva (roubenky, stodoly ...), prostě všude staré dřevo. Když jsem začal v roce 2003 stavět dům tady v Čechách, kam mě přivedla láska, ozvaly se ve mně vzpomínky z dětství – na toho malého kluka z hor, na ty krásné dřevostavby, co jsem měl rád. Proto jsem se tím pro mě krásným, nenapodobitelným materiálem obklopil i v mém novém domově. Stropy jsou z robustních trámů s prkenným záklopem, nábytek ze starých fošen a prken... A následně jsem se rozhodl staré dřevo vyhledávat a vrátit ho do života. Zpočátku jsem objížděl vesnice a města, abych se dostal do povědomí, a dnes, když se někde něco bourá, třeba stodoly a konstrukce ze starých stavení, už lidé sami volají. Pocházím z východního Slovenska, takže mé dřevo má z 80 procent původ na Slovensku.

● Je takového dřeva dost a najde každý kus své využití?

Většina lidí využívá jenom nové stavební materiály a mají pocit, že ten starý mate-

riál patří do kotle, takže bylo mnoho dřeva spáleno. Často je nenapadne, že i to staré je kvalitní a dá se využít. Takže ano, každý kus najde své upotřebení – jak v interiéru, tak i exteriéru.

● **Trvá dlouho najít vhodný materiál pro určitou zakázku? Jaké produkty z takového dřeva vyrábíte?**

Abychom zakázku připravili co nejrychleji, musíme mít samozřejmě vhodný materiál skladem, nyní disponujeme 150 až 300 metry krychlovými starého dřeva. Nejčastějším produktem jsou obklady, výjimečné svou nenapodobitelnou strukturou a barvou, již tvořila příroda. Dále pohledové konstrukční trámy, které byly opracovány našimi starými mistry tesaři. Pro truhláře z tohoto materiálu vyrábíme třívrstvé desky (bidesky), vhodné na kuchyňská a nábytková dvířka. Vyrábíme také jedinečné stolové desky nebo celé stoly ze starého dubu, moderní bezfalcové nebo falcové dveře. A konečně si hrajeme i s doplňky – zrcadlovými rámy, rámečky na fotky, ručně vyřezávanými dekoracemi, policemi, vyrobíme, cokoli vás napadne... S naším dřevem pracují také architekti, kteří jej užívají jako estetický prvek v moderních stavbách.

Kombinací modrého kanafasu je mnoho, patří k tradičním doplňkům venkovských stavení již po staletí. Oživit se dá ještě žakárovými vzory. Využití najde na ubrusech, prostírání, zástěrách, ložním prádle nebo závěsech

Ve venkovském stylu

Venkov nejspíše milujeme všichni. Někdo si ho užívá v malých dávkách o dovolené či o víkendu, jiný ho zvolí jako místo k životu. Venkov sice není idyla, jak je někdy prezentován, nicméně téměř jistými bonusy takového bydlení jsou obvykle větší klid a čistější vzduch.

Prostírání z modrobílého oboustranného žakáru zdobí lemování z rubové strany. Ručně vyráběná keramika modřenka

Některé doplňky si pamatujeme z dětství od maminek a babiček. Kanafasová chňapka slepička patří mezi takové praktické pomůcky, které potěší, jsou krásné a hlavně padnou do ruky. Oceníme je při vaření i pečení

Keramický lustr červenka – červené květy za slunečního svitu. Tvar a vzor lustru odpovídá tradičním lustrům

Keramický lustr modré korálky. Protože jde o ruční práci v malých sériích, lze k lustru sladit také keramické nádoby

Text Zora Stupňánková • Foto www.na-chalupu.cz

A pokud se rozhodneme bydlet opravdu „po venkovsku“, třeba v nějakém tradičním zděném domě či v masivní dřevostavbě s útulnou zahrádkou, řešíme i vhodné vybavení. Upřednostňovány jsou v takovém případě přírodní materiály – dřevo, keramika, kov, bavlna. A pokud má dům působit příjemně, je třeba volit zařizovací předměty umírněně a dobře je sladit s doplňky. Protože i tradiční vybavení má svá pravidla. Ať už zařizujeme víkendový dům nebo domov, můžeme bez obav použít starý nábytek. Ovšem ne ten vysloužilý, který již neplní dobře svou funkci a ani sebelepší restaurátor by mu nepomohl, ale takový, k němuž máme citový vztah a po opravě nám bude dál dělat radost. Nebo koupíme nový nábytek například v tradičním stylu a doplníme ho vhodnými svítidly a dekoracemi.

Posviťte si stylově

U svítidel na chvíli zůstaneme, neboť osvětlení je v domě důležité, a to nejen z hlediska dostatku světla ke všem činnostem v době, kdy již denní světlo není k dispozici. Svítidla jsou také velmi výrazným designovým prvkem interiéru. Venkovskému stylu sluší kromě

skla i keramika, třeba keramické lustry s ručně vyráběnými stínítky. A aby byl celkový dojem dokonalý, musí být i jeho další součásti stylové – tedy žádný plast, ale kovové objímky ve vintage provedení, kabely s textilním opletením. Keramická stínidla projdou několikrát rukama svého tvůrce – od hrnčířského kruhu až po dokončení. Skutečně platí „Co kus, to originál“.

Se svítidly lze sladit i keramické hrnky, misky, talířky, konvice a další nádoby, ale třeba i odstín dveří či kachlí na kamnech, doplňky do kuchyně a podobně.

Domov tvoří doplňky

Atmosféru a útulnost interiéru vtisknou až správně zvolené textilní dekorace – polštářky, ubrusy, závěsy, záclony... K venkovu tradičně patří kanafas, proužky a kostičky je možné kombinovat se žakáry ve stejných barvách, doplnit krajkou nebo lemovkou, fantazii se meze nekladou. Díky široké nabídce látek si může tvořivá hospodyňka ušít doplňky podle svých představ. Ale ani ta pracovně vytížená nemusí takové kousky oželeť. Vybírat lze na trhu v malosériových kolekcích hotových výrobků, často je možné objednat textilní doplňky šité na míru. ●

Kolekce keramiky modřenka. Nalévací mísa najde využití v kuchyni, dóza na máslo a dezertní talířek...

Důvodem, proč si lidé staví rodinné domy, je samozřejmě kromě většího prostoru k bydlení také existence zahrady. Menší či větší, na rovině nebo ve svahu, kousek zeleně, oáza klidu vždy potěší. Způsobů, jak zahradu ztvárnit, je celá řada. Je možné vytvořit zahradu relaxační či prostor uzpůsobit životu rodiny s dětmi, ale v zahradě mohou být i různá zákoutí, vše záleží na charakteru pozemku a přáních klienta.

Připravila Ing. arch. Jiřina Pustějovská

Při tvorbě základního konceptu je tedy třeba pečlivě promyslet, co by právě ta naše zahrada měla přinést, jaké funkce by měla plnit. Určitě bych doporučila využít služeb zahradního architekta, který může vnést do návrhu zcela nový pohled.

Když máme masivní dřevostavbu...

Jak vytvořit moderní zahradu k moderní masivní dřevostavbě? Asi nejvýznamněj-

šími nástroji jsou materiály povrchů, výsadba a vybavení – tedy solitéry zahrady. K masivní dřevostavbě se hodí opět přírodní materiály – dřevo a kámen. Vyhnula bych se imitacím a umělým materiálům, pokud to není v dané chvíli z nějakého důvodu žádoucí – například solitérem k posezení může být výrazné plastové křeslo jako designový prvek. Výsadba by měla být jednodušší, spíše přírodního charakteru, žádné strojené kompozice. ●

1, 2 Do extenzivní části zahrady je navrženo několik typů krajinné zeleně - hájky, remízky i jednotlivě rostoucí solitérní dřeviny. Skupiny dřevin jsou navrženy tak, aby částečně fungovaly jako větroclamy a zároveň vytvářely přirozené ohraničení pozemku. Veškeré dřeviny jsou naše domácí druhy a v Orlických

horách a v této nadmořské výšce se přirozeně vyskytují **3, 4, 5, 6** Zahrada je plná pobytových míst a zákoutí, jako je například ohniště nebo kruhová lavice okolo lípy v louce, která vybízí k procházce po takto rozsáhlém pozemku a k jeho prozkoumání. Vzhledem k velikosti pozemku jsme k jeho okraji navrhli

kadibudku s velkým proskleným oknem, ze kterého je krásný výhled do okolní krajiny. Snažili jsme se o to, aby zahrada nejen splnila představy a požadavky klientů, ale také aby splynula s krásným krajem Orlických hor a aby nevyčnívala nevhodně vybranou výsadbou nebo křiklavými prvky nad okolní přírodu

Zahrada u roubenky v Orlických horách

Hlavním požadavkem klienta bylo vytvořit přírodě blízkou zahradu s intenzivně využívanou částí komunikující s domem a extenzivní částí pozvolna přecházející do okolní krajiny. V blízkosti domu si klient přál částečně zastřešenou pergolu s venkovní kuchyní a bazénem, zeleninovou a ovocnou zahrádku, do krajinářské části solitéru s kruhovou lavičkou a vyhlídku a další intimní zákoutí lákající k posezení a odpočinku.

Návrh zahrady: Ing. Ferdinand Leffler a Ing. Markéta Šindlarová, atelier Flera
Realizace zahrady: OK ZAHRADY s.r.o., Nový Bydžov

2

3

Zahrady *snů a skutečností*

 DETECHA

KARBOLINEUM EXTRA

**OBKLADY
DŘEVOSTAVBY
PLOTY | ŠINDELE**

ČESKÝ VÝROBEK
S TRADICÍ

www.DETECHA.cz